

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2011. gada 15. septembrī*

Lieta C-264/09

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2009. gada 14. jūlijā cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv O. Beinē [*O. Beynet*], kā arī F. Hofmeisters [*F. Hoffmeister*] un J. Javorskis [*J. Javorský*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Slovākijas Republiku, ko pārstāv B. Riczjova [*B. Ricziová*], pārstāve,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — slovāku.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*], tiesneši Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] (referents), E. Levits un M. Bergere [*M. Berger*],

ģenerālvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],
sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2011. gada 15. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienų Komisija lūdz, lai Tiesa konstatētu, ka, Slovākijas Republika, nenodrošinot nediskriminējošu pieeju pārvades sistēmai, nav izpildījusi Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija Direktīvas 2003/54/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par

Direktīvas 96/92/EK atcelšanu (OV L 176) 20. panta 1. punktā un 9. panta e) punktā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Nolīgums starp Šveices Konfederāciju un Čehijas un Slovākijas Federatīvo Republiku par savstarpējo ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību

- 2) Saskaņā ar 1990. gada 5. oktobrī noslēgto nolīgumu starp Šveices Konfederāciju un Čehijas un Slovākijas Federatīvo Republiku par savstarpējo investīciju veicināšanu un aizsardzību (turpmāk tekstā — “nolīgums par savstarpējo investīciju veicināšanu un aizsardzību”) 1. panta 1. punktu jēdziens “investors” aptver:

“[..]

- b) juridiskas vienības, ieskaitot sabiedrības, reģistrētas sabiedrības, personālsabiedrības vai citas organizācijas, kas ir izveidotas vai tiek organizētas visos citos veidos saskaņā ar šī līgumslēdzējas puses tiesību aktiem, un kuras juridiskā adrese un faktisko ekonomisko darbību veikšanas vieta ir šīs pašas līgumslēdzējas puses teritorijā;

[..]”

- 3 Saskaņā ar šī nolīguma 1. panta 2. punktu jēdziens “investīcijas” ietver visu veidu līdzekļus un jo īpaši:

“[..];

- c) monetāras prasības un tiesības veikt jebkādas darbības, kurām piemīt ekonomiska vērtība;

[..].”

- 4 4. pantā ar nosaukumu “Aizsardzība, režīms” ir noteikts:

“[..]

2. Katra līgumslēdzēja puse nodrošina taisnīgu un vienlīdzīgu režīmu attiecībā uz citas līgumslēdzējas puses ieguldītāju veiktajiem ieguldījumiem tās teritorijā. [..]

[..].”

- 5 6. pantā ar nosaukumu “Realizēšana, atlīdzināšana” ir noteikts:

- “1. Neviena līgumslēdzēja puse neveic attiecībā uz otras līgumslēdzējas puses ieguldītāju veiktajiem ieguldījumiem tieši vai netieši tādos pasākumus kā ekspropriācija, nacionalizācija vai tiem līdzīgi pasākumi, ja vien tie netiek veikti sabiedrības

interesēs nediskriminējošā veidā saskaņā ar tiesību aktu prasībām, paredzot efektīvus un atbilstošus atlīdzināšanas nosacījumus. [..]

[..]”

Enerģētikas hartas nolīgums

- 6 Saskaņā ar Enerģētikas hartas nolīguma, kas parakstīts Lisabonā 1994. gada 17. decembrī (turpmāk tekstā — “EHN”) un kas Eiropas Kopienu vārdā apstiprināts ar Padomes un Komisijas 1997. gada 23. septembra Lēmumu 98/181/EK, EOTK, Euratom par to, ka Eiropas Kopienas noslēdz nolīgumu par Enerģētikas hartu un Enerģētikas hartas protokolu par energoefektivitāti un ar to saistītajiem vides aspektiem (OV 1998, L 69, 1. lpp.) 10. panta 1. punktu:

“Katra līgumslēdzējpusē saskaņā ar Hartas mērķiem un principiem un šī Nolīguma nosacījumiem veicinās un izveidos stabilus, taisnīgus, labvēlīgus un skaidrus apstākļus citu līgumslēdzēju pušu investoriem, lai tie varētu izdarīt investēšanu tai piederošajā teritorijā. Šādi apstākļi ietvers saistības vienmēr izturēties pret citu līgumslēdzēju pušu investīcijām godīgi un taisnīgi. Šādas investīcijas baudiš arī nepārtrauktu aizsardzību un drošību, un neviena līgumslēdzējpusē nekādā veidā ar nepamatotu vai diskriminējošu rīcību netraucēs to vadību, izmantošanu vai rīcību ar tām. Nekādā gadījumā pret šīm investīcijām nedrīkst izturēties mazāk labvēlīgi, kā to prasa starptautiskā likumdošana, kā arī attiecīgās līgumslēdzējpusēs starptautiskās saistības.”

7 Saskaņā ar šī nolīguma 13. pantu ar nosaukumu “Ekspropriācija”:

“1. Jebkuras ligumslēdzējpuses investoru investīcijas citai ligumslēdzējpusei piederošā teritorijā netiks nacionalizētas, ekspropriētas vai pakļautas mēriem [pasākumiem], kam būtu tāds pats efekts kā nacionalizācijai vai ekspropriācijai (turpmāk “ekspropriācija”), izņemot gadījumus, kad šāda ekspropriācija:

a) notiek sabiedrības interesēs;

b) nav diskriminējoša;

c) notiek saskaņā ar likuma procesu;

d) saistīta ar tūlītējas, adekvātas un efektīvas kompensācijas izmaksu.

Šādas kompensācijas apjoms ir ekspropriēto ieguldījumu patiesā tirgus vērtība, pirms tika uzziņāts par ekspropriācijas vai gaidāmās ekspropriācijas ietekmi uz ieguldījumu vērtību (še turpmāk — “novērtēšanas diena”).

Pēc ieguldītāja pieprasījuma šādu patiesu tirgus vērtību izsaka brīvi konvertējamā valūtā, pamatojoties uz minētās valūtas maiņas tirgus kursu novērtēšanas dienā. Kompensācijā ietver arī procentus, pamatojoties uz tirgū noteiktajām komerclikmēm no ekspropriācijas dienas līdz maksāšanas dienai.

[..]”

Savienības tiesiskais regulējums

- 8 Saskaņā ar Akta par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā (OV 2003, L 236, 33. lpp.), 2. pantu “Pamatlīgumi un akti, ko iestādes [..] pieņēmu[šas] pirms pievienošanās, no pievienošanās dienas ir saistoši jaunajām dalībvalstīm un piemērojami tajās atbilstīgi minētajos Līgumos un šajā Aktā paredzētajiem nosacījumiem”.
- 9 Direktīvas 2003/54 9. panta e) punktā ir noteikts:

“Pārvades sistēmas operators atbild par:

[..]

[..] e) sistēmas lietotāju vai lietotāju kategoriju nediskriminēšanu, jo īpaši par labu saviem saistītajiem uzņēmumiem;

[..].”

10 Šīs direktīvas 20. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas ieviešanu, kas trešām personām dod pieeju pārvades un sadales sistēmām, pamatojoties uz publicētiem tarifiem, ko piemēro visiem tiesīgiem patērētājiem un piemēro objektīvi un bez sistēmas lietotāju diskriminācijas. Dalībvalstis nodrošina to, ka šos tarifus vai metodiku, ko izmanto tarifu aprēķināšanā, pirms to stāšanās spēkā apstiprina saskaņā ar 23. panta noteikumiem, un ka šie tarifi un metodika, ja apstiprina vienīgi metodiku, tiek publicēti pirms to stāšanās spēkā.”

Tiesvedības priekšvēsture un pirmstiesas process

11 1997. gada 27. oktobrī *Aare-Tessin AG für Elektrizität* (turpmāk tekstā — “ATEL”), uzņēmums, kura juridiskā adrese ir Oltenā [Olten] (Šveice), un *Slovenské elektrárne a.s.*, uzņēmums, kura juridiskā adrese ir Bratislavā (Slovākija) un kura tiesības ir pārņēmusi *Slovenská elektrizačná prenosová sústava a.s.* (turpmāk tekstā — “SEPS”), kas rīkojas kā Slovākijas pārvades tīkla vadītāja, noslēdza līgumu par tranzīta tiesību atzīšanu *Slovenské elektrárne a.s.* augstsprieguma tīklā Slovākijā (turpmāk tekstā — “attiecīgais līgums”). Saskaņā ar šī līguma 3. pantu SEPS piešķir ATEL tranzīta tiesības, kas

garantētas par 300 MW jaudu starp Poliju un Ungāriju no 1998. gada 1. oktobra līdz 2014. gada 30. septembrim. *ATEL* var brīvi rīkoties ar šīm tiesībām.

- 12 Tranzīta tiesības, kas piešķirtas *ATEL*, ir atlīdzība par tās finanšu piedalīšanos pārva-
des līnijas, kurā tai ir minētās tiesības, būvniecībā; tās piedalīšanās pārsniedza 50 %
no būvniecības izmaksām, kas bija radušās.
- 13 Pēc tam, kad Komisija bija brīdinājusi Slovākijas Republiku, tā minētajai republikai
2006. gada 15. decembrī nosūtīja argumentēto atzinumu, kurā tā norādīja, ka, Slovā-
kijas Republika, rezervējot jaudu “*SEPS* savienojuma” līmenī līnijās, kas savieno Slo-
vākijas tīklu ar Polijas un Ungārijas tīkliem, nebija izpildījusi pienākumus, kas tai ir
saskaņā ar Direktīvu 2003/54.
- 14 Ar 2007. gada 9. februāra vēstuli Slovākijas Republika atbildēja uz šo argumentēto
atzinumu, norādot, ka attiecīgais līgums ir nevis preferenciālas piekļuves līgums, bet
investīciju līgums. Slovākijas Republika arī norādīja, ka, neņemot vērā sarunas, kas
veiktas sakarā ar šī līguma laušanu vai grozīšanu, *ATEL* uzskatīja, ka tas ir jāizpilda
un ka nolīgums par ieguldījumu savstarpējo veicināšanu un aizsardzību ir jāievēro.
- 15 Uzskatot, ka Slovākijas Republika nav novērsusi pārmesto pienākumu neizpildi,
Komisija nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

- ¹⁶ Pirmkārt, Komisija norāda, ka Slovēķijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus, kas izriet no Direktīvas 2003/54 9. panta e) punkta un 20. panta 1. punkta, kurā ir pieprasīts, lai tiktu garantēta nediskriminējoša pieeja pārvades tīklam.
- ¹⁷ Komisija uzskata, ka preferenciālā tranzīta tiesības, ko *SEPS* piešķīra *ATEL* līdz 2014. gada 30. septembrim, sniedz *ATEL* privilēģētu stāvokli salīdzinājumā ar citiem tīkla lietotājiem.
- ¹⁸ Otrkārt, Komisija norāda, ka, pretēji tam, ko apgalvo Slovēķijas Republika, šīs direktīvas pārkāpums nevar tikt attaisnots ar EKL 307. panta pirmo daļu. Šī tiesību norma varot tikt piemērota vienīgi, ja pastāv nesaderība starp pienākumiem, kas dalībvalstīm, kuras pievienojas Eiropas Savienībai, izriet no konvencijām, kas noslēgtas pirms to pievienošanās datuma, un Kopienu tiesību normām. Tomēr Komisija uzskata, ka nav nekādas nesaderības starp nolīgumu par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību un šīm tiesību normām. Turklāt šis nolīgums nekādā veidā nenosaka Slovēķijas Republikai pienākumu uzturēt attiecīgo līgumu spēkā. Tieši pretēji, tai esot visas iespējas lauzt šo līgumu, lai izpildītu pienākumus, kuri izriet no Direktīvas 2003/54.
- ¹⁹ Treškārt, Komisija norāda, ka, tā kā šī nolīguma 4. panta 2. punktā un 6. pantā nav pieprasīts, lai attiecīgais līgums tiktu izpildīts līdz tā termiņa beigām 2014. gada 30. septembrī, nav nekādu pienākumu EKL 307. panta pirmās daļas nozīmē, kuri

liegtu Slovēkijas Republikai lauzt ņo lĩgumu un tādējādi noteikt nediskriminējoņo piekļuvi pārvades tĩklam saskaņā ar Direktĩvu 2003/54.

- 20 Savā iebildumu rakstā Slovēkijas Republika, pirmkārt, norāda, ka attiecĩgais lĩgums nav diskriminējoņs attiecībā pret citiem tirgus dalĩbniekiem Slovēkijas elektroenerģijas tirgū.
- 21 Otrkārt, Slovēkijas Republika norāda, ka ir nepiecieņams uzskatīt, ka attiecĩgais lĩgums nav preferenciālas piekļuves lĩgums, bet gan investĩciju lĩgums. Tā precizē, ka tranzĩta tiesĩbas ir vienĩgi specifiska atlĩdzĩbas forma par investĩcijām, kuras lĩgumiski veikusi *ATEL*, un ka ņo tranzĩta tiesĩbu garantĩjas atsaukņšana izraisĩtu to, ka ņĩ sabiedrība tiktu diskriminēta attiecībā pret visiem pārējiem tirgus dalĩbniekiem. ņāda atsaukņšana pakļautu *ATEL* tādĩem paņiem tirgus nosacĩjumiem, kādiem ir pakļauti citi tirgus dalĩbnieki, kaut gan tie nav veikuņi nekādas investĩcijas Slovēkijas pārvades tirgū. Tas būtu lĩdzvērtĩgs tam, ka ņai sabiedrĩbai tiktu atņemtas tiesĩbas bez atbilstoņas kompensācĩjas, un tas būtu pretrunā ne tikai attiecĩgajam lĩgumam, bet arī EHN, kas ir neatņemama Kopienas tiesĩbu normu daļa.
- 22 Treņkārt, saistībā ar *ATEL* investĩciju aizsardzĩbu saskaņā ar EHN Slovēkijas Republika norāda, ka ņis nolĩgums izslēdz Direktĩvas 2003/54 interpretāciju tādā ziņā, ka tā nosaka pienākumu atsaukt tranzĩta garantĩjas tiesĩbas, kuras saņēmusi *ATEL*, jo ņĩ direktĩva nevar nelabvēlĩgi ietekmēt investoru aizsardzĩbu, kas ir garantēta EHN. Tomēr Direktĩvas 2003/54 interpretācĩjas, kuru piedāvā Komisija, sekas būtu tādas, ka *ATEL* iespējamās arbitrāžas ietvaros varētu apgalvot, ka tranzĩta tiesĩbu garantĩjas atsaukņšana bez atbilstoņas kompensācĩjas snieģšanas ir tiesĩbu normu pārkāpums

ekspropriācijas jomā (EHN 13. pants), tiesību uz lojālu un taisnīgu attieksmi pārkāpums (EHN 10. pants) vai attiecīgā līguma klauzulas pārkāpums (EHN 10. panta 1. punkta pēdējais teikums).

- 23 Ceturtkārt, Slovākijas Republika norāda, ka, lai gan tranzīta tiesību garantijas atsaukšana neatbilst tiešas ekspropriācijas nosacījumiem un pat ja šis pasākums tiktu veikts vispārējo interešu labā, *ATEL* varētu pierādīt reglamentējošo netiešu ekspropriāciju, kas var tikt veikta, vienīgi ievērojot visus nosacījumus ekspropriācijas jomā, ieskaitot to, ka attiecīgajam investoram ir jāizmaksā kompensācija.
- 24 Piektkārt, šī dalībvalsts uzskata par nepamatotiem Komisijas apgalvojumus, saskaņā ar kuriem attiecīgā līguma laušana nebūtu pretrunā nolīguma par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību 4. panta 2. punktu, ar kuru tiek pieprasīta godīga un taisnīga attieksme pret investīcijām, jo *ATEL* varēja paredzēt Slovākijas Republikas iestāšanās Eiropas Savienībā un elektroenerģijas tirgus liberalizāciju, no vienas puses, un Slovākijas Republikai nebija pienākumu pret Šveices Konfederāciju neveikt grozījumus tiesību aktos, kas izraisītu attiecīgā līguma laušanu pirms tā beigšanās 2014. gada 30. septembrī, no otras puses.
- 25 Replikas rakstā Komisija norāda, ka nav pamatoti Slovākijas Republikas argumenti, saskaņā ar kuriem, pirmkārt, pārkāpums tika izbeigts, jo spēkā esošā prakse ir izmainījusies no 2008. gada 1. janvāra, līdz ar ko no šī brīža *ATEL* vairs nav saņēmis preferenciālo piekļuvi, un, otrkārt, attiecīgā līguma grozīšana ietverot kompensācijas, kurai esot atbildības raksturs, sniegšanu saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

- 26 Komisija šajā ziņā apgalvo, ka, pirmkārt, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar vienkāršu praksi nevar tikt izbeigts pārkāpums, jo saistošās tiesību normas, kas ir pretrunā Kopienas tiesībām, paliek spēkā, un ka šajā lietā pārkāpums ir turpinājies, jo attiecīgais līgums nav ne grozīts, ne laužts. Otrkārt, uzņēmumiem ir iespējams saņemt kompensāciju saskaņā ar starptautisko tiesību normām un valsts tiesību normām saistībā ar to, ka ir zaudētas līgumiskās tiesības, uz kurām ir balstīta preferenciālā attieksme, kura izriet no uzņēmumu veiktajām investīcijām.
- 27 Komisija no tā secina, ka, tā kā Slovērijas Republikai neizdodas pierādīt, ka Direktīva 2003/54 esot pretrunā EHN, tās argumentācija, kas ir balstīta uz EKL 307. pantu, par Eiropas Kopienas starptautiskajām saistībām nav pamatota.
- 28 Saistībā ar Slovērijas Republikas izvirzīto argumentu, saskaņā ar kuru attiecīgā līguma laušana būtu pretrunā Nolikuma par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību 4. panta 2. punktu, jo šāda rīcība nebūtu godīga un taisnīga attieksme, Komisija norāda, ka neviens investors nevar leģitīmi paļauties, ka tiesību akti paliks nemainīgi, un ka apdomīgi investori zināja, vai tiem vajadzēja zināt, ka iestāšanās Eiropas Savienībā ietekme uz Slovērijas Republikas juridisko situāciju būs ievērojama. Tādējādi minētā nolikuma 4. panta 2. punkts nekādā veidā nenosakot Slovērijas Republikai pienākumu saglabāt diskriminējošu piekļuves sistēmu pie pārvades līnijas, kā tas izriet no attiecīgā līguma.

Tiesas vērtējums

- 29 Slovērijas Republikas aizstāvība balstās gan uz EHN, gan uz Nolikumu par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību.

- 30 Tā kā šis nolīgums tieši attiecas uz investīciju aizsardzību, ir jāizvērtē Slovākijas Republikas aizsardzība, kas balstīta uz šī nolīguma.
- 31 Nolīgums par investīciju veicināšanu un aizsardzību tika noslēgts 1990. gada 5. oktobrī, t.i., pirms Slovākijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai, kas notika tikai 2004. gada 1. maijā. Šajā nolīgumā, kas ir saistošs Slovākijas Republikai sakarā ar investīcijām, kuras veiktas tās teritorijā, ir noteikumi, kas nodrošina investīciju, kuras veikuši Šveices investori Slovākijā, aizsardzību.
- 32 Līdz ar to, kā norāda ģenerālvokāts savu secinājumu 77. punktā, lai gan Slovākijas Republikai saskaņā ar šo nolīgumu bija jāizpilda pienākumi, kas izriet no attiecīgā līguma, eventuālā diskriminācija, kas saistīta ar preferenciālo attieksmi, kura piešķirta *ATEL*, esot pamatota, kaut gan tā ir jāuzskata par neatbilstošu Direktīvai 2003/54.
- 33 Lai pārbaudītu, vai tas tā ir, ir jāizvērtē, vai preferenciālā attieksme, kas piešķirta *ATEL*, ir jāuzskata par investīciju, kuru attiecīgajā laikā aptvēra minētais nolīgums. Vienīgi tādā gadījumā būs arī jāizvērtē, vai Slovākijas Republika būtu varējusi atcelt attiecīgo līgumu, nepārkāpjot šo nolīgumu.
- 34 Saskaņā ar Nolīguma par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību 1. panta 2. punkta c) apakšpunktu šis nolīgums ir piemērojams investīcijām, kas definētas kā “visu veidu līdzekļi” un tostarp “monetāras prasības un tiesības veikt jebkādas darbības, kurām piemīt ekonomiska vērtība”.

- 35 Šajā lietā sedzot vairāk nekā 50 % no pārvades līnijas no Krosno [*Krosno*] (Polija) līdz Lemesani [*Lemesany*] (Slovākija) būvniecības izmaksām, *ATEL* varēja iegūt tranzīta tiesības uz šo līniju uz noteiktu jaudu. Citiem vārdiem sakot, *SEPS* pienākums piešķirt *ATEL* pārvades jaudu pēc tā vienkārša pieprasījuma ir daļa no līgumiskās samaksas, kas paredzēta kā atlīdzība par finanšu piedalīšanos, ko veikusi *ATEL* saistībā ar attiecīgās pārvades līnijas būvniecību.
- 36 Šajos apstākļos *ATEL* iegūtajām tranzīta tiesībām ir acīmredzama ekonomiska vērtība tiktāl, ciktāl tam saistībā ar noteiktu jaudu tiek garantēta piekļuve Slovākijas pārvades tīklam, lai tas varētu pārdot elektroenerģiju Polijā caur Ungāriju.
- 37 Līdz ar to, kā ģenerālvokāts ir norādījis savu secinājumu 71. punktā, *ATEL* veiktā investīcija ir jāuzskata par investīciju Nolīguma par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību 1. panta c) punkta nozīmē, un šī investīcija Slovākijas Republikai ir jāaizsargā saskaņā ar šī paša nolīguma 4. panta 1. un 2. punktu.
- 38 Tādēļ ir jāizvērtē, vai tas, ka *SEPS* eventuāli lauztu līgumu, radītu no Slovākijas Republikas starptautisko pienākumu skatpunkta to, ka šī dalībvalsts pārkāpj minēto nolīgumu.
- 39 Šajā lietā un pretēji tam, ko apgalvo Slovākijas Republika, Komisija uzskata, ka šī līguma laušana nav pretrunā ne šī nolīguma 4. panta 2. punktam, kurā ir paredzēta godīga un taisnīga attieksme pret investīcijām, ne šī paša nolīguma 6. pantam tiktāl, ciktāl minētā laušana nav ekspropriācija minētā noteikuma nozīmē.

- 40 Šajā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka, lai gan Tiesai nav jāinterpretē Nolīgums par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību, tomēr ir jāizvērtē elementi, kas ļauj noteikt, vai šajā nolīgumā Slovākijas Republikai ir paredzēts pienākums, kuru EKL 307. panta pirmās daļas nozīmē nevar ietekmēt EK līguma tiesību normas.
- 41 Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 307. panta pirmās daļas mērķis ir precizēt saskaņā ar starptautisko tiesību principiem, kādi tie tostarp izriet no 1969. gada 23. maija Vīnes konvencijas 30. panta 4. punkta b) apakšpunkta, ka EK līguma piemērošana neietekmē attiecīgās dalībvalsts pienākumus ievērot trešo valstu tiesības, kas izriet no agrākas konvencijas, un izpildīt atbilstošos pienākumus (šajā ziņā skat. Tiesas 1980. gada 14. oktobra spriedumu lietā 812/79 *Burgoa, Recueil*, 2787. lpp., 8. punkts).
- 42 Turklāt, lai noteiktu, vai iepriekšēja starptautiska nolīguma dēļ var neievērot Kopienas tiesību normu, ir svarīgi pārbaudīt, vai tas nosaka attiecīgajai dalībvalstij pienākumus, kuru izpildi var prasīt trešās valstis, kas ir nolīguma slēdzējas puses (Tiesas 1993. gada 2. augusta spriedums lietā C-158/91 *Levy, Recueil*, I-4287. lpp., 13. punkts).
- 43 Slovākijas Republika uzskata, ka Nolīgums par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību pieprasa, lai tiktu paturēts spēkā *SEPS* pienākums garantēt *ATEL* preferenciālo piekļuvi pārvades līnijai, kas paredzēta attiecīgajā līgumā.
- 44 Tomēr ir jāatgādina, ka 2000. gada 4. jūlija spriedumā lietā C-62/98 Komisija/Portugāle (*Recueil*, I-5171. lpp., 49. punkts) Tiesa ir precizējusi, ka, lai gan EKL 307. panta ietvaros dalībvalstis var izvēlēties piemērotus veicamos pasākumus, lai novērstu visas nesaderības starp nolīgumu, kas noslēgts pirms iestāšanās Eiropas Savienībā, un EK

līgumu, ja dalībvalstij rodas grūtības, kuru dēļ nolīguma grozīšana ir neiespējama, nevar izslēgt pienākumu atcelt nolīgumu.

- 45 Šajā lietā Tiesa tostarp uzskatīja, ka attiecīgajā nolīgumā ir klauzula, kura tieši attiecas uz iespēju atcelt nolīgumu; nolīguma atcelšana no Portugāles Republikas puses šajā gadījumā nebija pretrunā tiesībām, kuras Angolas Republikai izrietēja no šī nolīguma (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Portugāle, 46. punkts).
- 46 Tomēr ir jākonstatē, ka attiecīgajā līgumā nav nevienas klauzulas par šī līguma laušanas iespēju.
- 47 Saistībā ar Slovērijas Republikas iespēju lauzt minēto līgumu, ievērojot Nolīguma par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību 6. pantu, ir jānorāda, ka šī tiesību norma piešķir investīcijām plašu aizsardzību, aptverot ne tikai tiešās vai netiešās ekspropriācijas pasākumus, bet arī pasākumus, kuriem ir tāda pati iedarbība kā ekspropriācijai.
- 48 Līdz ar to tiktāl, ciktāl attiecīgā līguma laušanas sekas būtu tādas, ka *ATEL* tiktu liegta samaksa, kas paredzēta minētajā nolīgumā kā atlīdzība par tā finanšu piedalīšanos pārvades līnijā starp Krosno un Lemesani būvniecībā, tad šāds pasākums nelabvēlīgi ietekmētu *ATEL* tiesības un līdz ar to šādam pasākumam būtu tāda pati iedarbība kā ekspropriācijai Nolīguma par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību 6. panta nozīmē.

- 49 Protams, minētajā 6. pantā ir arī paredzētas tiesības uz atlīdzību par to, ka ir aizskartas investora tiesības netikt ekspropriētam. Tomēr atlīdzības pienākuma ekspropriācijas gadījumā sekas nav atcelt Slovērijas Republikas pienākumu neveikt ekspropriācijas pasākumus pret investīcijām, kas aizsargātas saskaņā ar Nolīgumu par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību.
- 50 Ir jāpiebilst, gluži kā to ir norādījis ģenerālvokāts savu secinājumu 105. punktā, ka Slovērijas Republika ar savu normatīvo regulējumu nevar grozīt attiecīgā līguma noteikumus vai iedarbību vai arī atņemt tā tiesiskās sekas. Slovērijas normatīvais regulējums, kurā tiktu noteikts, ka līgumi par prioritāras pieejas pārvades tīklam nodrošināšanu tiek atzīti par spēkā neesošiem un nepiemērojamiem, neietekmēs to apstākli, ka attiecīgais līgums joprojām būs *SEPS* juridiski saistošs. Tādējādi vienīgais iespējamais veids, kādā Slovērijas Republika var ievērot savus pienākumus, ir pieņemt tiesību aktu, kas attiecas uz *SEPS* un liedz tai īstenot attiecīgo līgumu, līdz ar ko tiek netieši ekspropriētas tranzīta tiesības, kas piešķirtas *ATEL*.
- 51 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka preferenciālā attieksme, kas piešķirta *ATEL*, ir jāuzskata par investīciju, kuru aizsargā Nolīgums par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību, un saskaņā ar EKL 307. panta pirmo daļu to nevar skart EK līguma tiesību normas.
- 52 Šajos apstākļos ir jāuzskata, ka, pat pieņemot, ka preferenciālā piekļuve, kas piešķirta *ATEL*, nav saderīga ar Direktīvu 2003/54, šo preferenciālo piekļuvi aizsargā EKL 307. panta pirmā daļa.
- 53 Līdz ar to Komisijas prasība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ⁵⁴ Saskaņā ar Reglamenta 69. panta 2. punktu lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Slovākijas Republika ir prasījusi piespriet Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) prasību noraidīt;**
- 2) Eiropas Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]